

2026-01-01

Checklista för tillämpning av tillgänglighet, utformning av lokaler inom vårdval

Datum: 2026-01-01

Dokumentnamn: Tillämpning av tillgänglighet, utformning av lokaler inom vårdval – Checklista

Kontaktperson: Fredrik Martinsson, Fastighet stöd och service, enhet tillgänglighet

Alla lokaler där vårdval rehab och vårdval vårdcentral bedrivs ska vara tillgängliga för personer med funktionsnedsättning och utformade enligt Västra Götalandsregionens riktlinjer och standarder för fysisk tillgänglighet.

Syftet med dokumentet är att förtydliga de krav som ställs utifrån tillgänglighet och användbarhet på lokaler där vårdval rehab och vårdval vårdcentral utför sina uppdrag.

Listan är baserad på Västra Götalandsregionens (VGR): Riktlinjer och standarder för fysisk tillgänglighet - tillgängliga och användbara miljöer, version 3.2 2023. Sedan version 3.2 2023, fastslagen 2023-09-22 (diarienummer SFSS 2023-03379) utgörs riktlinjerna av ett webbaserat gränssnitt.

[Riktlinjer och standarder för fysisk tillgänglighet - tillgängliga och användbara miljöer version 3.2 2023](#)

Dokumentet riktar sig främst till projektägare, projektörer och tillgänglighetssakkunniga inom byggprojekt. Det fungerar även som en övergripande dokumentation av VGR:s ambitioner gällande tillgänglighet och användbarhet av den fysiska miljön. Innehållet är en återgivning av föreskrifter från de myndigheter som är ansvariga för byggregelverket, dvs. Boverket och Arbetsmiljöverket, samt ytterligare krav på tillgänglighet enligt VGR:s bedömning, i en och samma struktur. Dokumentet ska inte ersätta lagkrav och föreskrifter.

Vid projektstart ska gällande version av riktlinjerna fastställas. Det är alltid de senaste lagarna, förordningarna och föreskrifter vid starten av ett byggprojekt som ligger till grund, oavsett om detta dokument har uppdaterats eller ej.

Checklistan bygger på gällande standarder i "Riktlinjer och standarder för fysisk tillgänglighet". För riktlinjeformuleringar, informationstexter och vid eventuell avsaknad av enskilda krav etcetera hänvisas till originaldokumentet: Riktlinjer och standarder för fysisk miljö – tillgängliga och användbara miljöer". Kapitelindelning följer originalet, men enskilda krav har sorterats på ett förenklat sätt. Kapitlen med kravställningar som inte är relevanta för lokaler där verksamhet enligt uppdrag för vårdval vårdcentral och vårdval rehab bedrivs har utelämnats i detta dokument.

Läsförklaring:

- **VGR Grön** (standard): VGR:s tolkning – tillgängligt för nästan alla. VGR gör bedömningen att bygglagstiftningens minimikrav inte alltid är tillräcklig. På denna nivå finns det utökade utformningskrav som påverkar ytor och mått.
- **VGR Gul** (standard): VGR:s tolkning – tillgänglighet för några men inte för alla. Utformningskrav kan i flesta fall likställas med bygglagstiftningen.
- Grön/gul (normal text): Kraven stämmer överens på båda nivåerna.
- **VGR-förtydligande/specifiering** (fet text): VGR:s definierade tolkning av bygglagstiftningen. Exempelvis definition av antal och specificerade tekniska egenskapskrav.

Checklista

1. Angörings- och parkeringsplatser	
	Plats för angöring, längd: min 9 m.
	Parkeringsplats, i bredd eller fristående: min 5 m.
	Parkeringsplats utmed gata, längd: min 9 m. VGR Parkering utmed gata bör kompletteras med parkering i bredd eller fristående.
	Angöring och parkeringsplats - avstånd till tillgänglig och användbar entré: max 25 meter (helst 10 meter).
	Lutning: <ul style="list-style-type: none"> • Längsled: max 1:50 (2 %) • Sidled: max 1:50 (2 %)
	Vid trottoarkant: I omedelbar anslutning till angörings- och parkeringsplats helt stegfri avfasning i nivå med underlag (0-kant): <ul style="list-style-type: none"> • Lutning högst 1:12 (8%) • Bredd: min 90 - 100 cm
	Underlag ska vara fast, jämnt och halkfritt.
	Belysningen: bländfri, reflexfri och jämn.
	Angöring, markerad med skylt.
	Parkeringsplats, markerad med målade linjer (eller motsvarande) och skylt med rullstolssymbol.
	VGR Antal parkeringsplatser (för rörelsehindrade): <ul style="list-style-type: none"> • Enskild (en) verksamhet: min 1 plats • Övriga (flera) verksamheter: min 2 platser
2. Gångvägar mellan angöringsplatser, parkeringar och entréer	
	Tydlig hänvisning till entré: Skyltning ska hänvisa till huvudentré och till övriga tillgängliga entréer, om sådana finns.
	Bred gångväg utan vändzon: VGR Grön Bredd min 2,0 m. VGR GUL Bredd min 1,5 m.
	Smal gångväg med vändzoner: VGR Grön Bredd min: 1,8 m med vändzonens diameter inklusive gångytan min 2,0 m. VGR GUL Bredd min: 1,0 m med vändzonens diameter inklusive gångytan min 1,5 m Avstånd mellan vändzoner: max 10 m.
	Gångvägar ska vara fria från hinder: Fri höjd under utskjutande hinder: min 220 cm. VGR GUL Befintliga utskjutande föremål under 220 cm som ej går att flytta ska byggas in eller varnings-markerats visuellt och taktilt. Kännbar markering nedtill. Ljushetskontrast min 0,40 enligt NCS. Definition hinder: Utstickande, hängande samt fasta byggnadsdelar och anordningar mer än 10 cm från vägg.
	Öppningar i gångväg, bredd: min 90 cm.
	Ingen risk att gångväg förväxlas med cykelbana.
	Lutning: <ul style="list-style-type: none"> • Längsled: max 1:50 (2 %) • Sidled: max 1:50 (2 %)

	Om nivåskillnader inte kan undvikas, ska de kompletteras med ramp, hiss eller annan lyftanordning.
	Helt stegfri avfasning (0-kant) i anslutningar mot: angöring, parkering, ramp, vilplan och plan mark eller liknande. Avfasning: <ul style="list-style-type: none"> • Lutning högst 1:12 (8%) • Bredd: min 90 - 100 cm
	Rännal: VGR Grön finns inte eller övertäckt. VGR GUL finns inte, grund eller övertäckt.
	VGR Sittplats i anslutning till entré, utformning: <ul style="list-style-type: none"> • Sitthöjd: 45 - 50 cm • Ryggstöd • Stadig • Fri yta bredvid sittplats: min 90 cm • Plats för fötter under sittytan vid uppresning • Markens lutning, sid- och längsled max 1:50 (2%) • Underlag fast, jämnt och halkfritt • Armstöd på båda sidor för uppresning • Armstödens höjd: 70 cm • Armstöden når minst fram till eller förbi sittplatsens framkant • Armstöden går att greppa om • Placering i direkt anslutning till entré och utanför gångytan • Väderskyddad
	VGR Utformning av kantsten vid övergångsställe: <ul style="list-style-type: none"> • Vinkelrät mot gångriktning • Kännbar kant • Höjd: 60–80 mm • Bredd: min 100 cm • Ljushetskontrast minst 0,40 v enligt NCS Del av övergångsställe, avfasning: <ul style="list-style-type: none"> • Underlag: fast, jämnt och halkfritt • Kantsten avfasad till 0-kant • Lutning längsled: max 1:12 (8%) • Bredd: 90 - 100 cm
	Underlag ska vara fast, jämn och halkfri.
	Belysning ska vara jämn, reflexfri och bländfri.
	Sammanhängande och kännbar ledyta (konstgjord eller naturlig) mellan målpunkter ska ha tydlig, enkel och logisk dragning. VGR Sammanhängande ledstråk får inte ha avbrott över 1 meter för att inte tappa orienteringen.
	Naturliga och konstgjord ledyta kan kombineras.
	Konstgjord ledyta, ljushetskontrast minst 0,40 v enligt NCS mot bakgrund eller i sig själv.
	VGR Allergiframkallande växter: Starkt doftande och pollenrika ska undvikas. Får inte planteras intill gångväg och entré.
3. Dörrar och öppningar till och i byggnader	
	Fri vändyta vid dörr - yta framför och innanför dörr:

	<p>VGR Grön Minst 200 cm i diameter (skjutdörrar 150 cm). VGR GUL Minst 150 cm i diameter (skjutdörrar 130 cm). Vid nedåtgående trappa utökas avståndet med 50 cm. Fri vändyta framför dörrar i kommunikationsutrymmen: VGR Grön Minst 150 cm i diameter. VGR GUL Minst 130 cm i diameter. OBS! Publika ytor och arbetslokaler ska enligt lag och föreskrifter dimensioneras för en mindre utomhusrullstol med 1,5 m vändcirkel. (RWC med dörr mot kommunikationsutrymmen: minst 150 cm i diameter.)</p>
	<p>Plan yta framför dörrar och öppningar. Lutning:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Längsled: max 1:50 (2 %) • Sidled: max 1:50 (2 %)
	Underlag framför dörrar ska vara fast, jämnt och halkfritt.
	Karuseldörr ska kompletteras med tillgänglig slag- eller skjutdörr.
	<p>Öppning och dörrbredd - Fritt passagemått vid öppnad dörr i 90°.</p> <p>VGR Grön Minst 84 cm. VGR GUL Minst 80 cm.</p>
	<p>Dörrtröskel – entrédörr Utifrån: VGR Anslagetets höjd max: 15 mm. Vid avfasning lutning mot tröskel, lutning max 1:12 (8%). Inifrån: VGR Grön Trösklar inifrån får ej förekomma. VGR GUL Vertikal tröskelhöjd får ej förekomma. Avfasning lutning mot tröskel max 1:12 (8%).</p>
	<p>Dörrtröskel – inomhus VGR Grön Trösklar får inte förekomma. Om tröskel ändå bedöms som nödvändig ska luftfylld gummitröskel eller mekanisk falltröskel användas. VGR GUL Tröskel tas bort eller avfasas. Vertikal tröskelhöjd max 10 mm. Avfasning, lutning mot tröskel max 1:12 (8%).</p>
	<p>Sittplats i väntan på färdtjänst vid huvudentréer och entré för allmänheten: VGR Inom Västra Götalandsregionen placeras sittplats i de fall det är möjligt även väderskyddad inomhus med möjlighet att se ankommande färdtjänst. Utformning sittplats enligt: 2. Gångvägar mellan angoringsplatser, parkeringar och entréer</p>
	VGR Entrédörrar ska utrustas med dörrautomatik.
	Invändiga (tillgängliga) dörrar som är tunga eller utrustade med dörrstängare ska utrustas med dörrautomatik.
	<p>Alla dörrar som är utrustade med dörrautomatik ska även kompletteras med säkerhetssensor när dörrar öppnar och stänger. Befintliga dörrar: markerad slagyta kan ersätta säkerhetssensor när dörren öppnas. VGR GUL Markeringen ska vara min 0,40 v enligt NCS ljushetskontrast mot bakgrund eller i sig själv. VGR GUL Markering ska vara kännbar.</p>
	<p>Manuellt öppnade dörrar: VGR Dörrhandtagets avstånd till närmaste hinder i öppet och stängt läge: min 70 (helst 100) cm.</p>
	<p>Dörrautomatik – manöverdon:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Höjd tryckfunktion: 70 – 90 cm (c/c 80 cm) • Placering från hörn, dörrbladets framkant eller annat hinder: min 70 (helst 100) cm • Minst 0,40 v enligt NCS ljushetskontrast mot bakgrund eller i sig själv • Lodrät placering

	<p>Passagetid vid automatiskt öppnande eller dörrautomatik: VGR Grön 20s (minst 6 s) kan anpassas efter verksamhet. VGR GUL Minst 6 s.</p>
	<p>Publika entréer är lätta att hitta, väl belysta och ha orienterande skyltning. Skyltning enligt kapitel: 21. Skyltinformation - utformning och placering.</p>
	<p>Dörrkontrastering, utifrån och inifrån. Kontrastverkan mellan färger min 0,4 v enligt NCS. VGR Vid markering av dörrinfattning, min 50 mm bred. För dörrar eller öppningar kan kontrastering uppnås på olika sätt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dörrblad mot omgivande yta • Dörrblad mot markering • Markering mot omgivande yta
	<p>Flerfärgad kontrastmarkering (varselmarkering): Tydligt markerade med flerfärgad kontrastmarkering min 0,40 v enligt NCS vid glasparti på eller vid sidan av dörr. VGR definition: Glasytor högre än 80 cm och dessutom bredare än 50 cm som kan förväxlas med en dörr eller öppning ska markeras. Glasytor med bröstning överstigande 60 cm behöver inte markeras.</p>
	<p>VGR Kontrastmarkeringar ska vara placerade så att de uppfattas av både sittande och stående/gående personer. Kontrastverkan mellan färger ska finnas på båda höjder.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Höjdplacering för sittande centrum: 80 – 100 cm • Höjdplacering för stående centrum: 140 – 160 cm
	<p>VGR Kontrastmarkeringens storlek: min 75 mm hög.</p>
	<p>VGR Vid eventuella skrapgaller och mattor framför dörrar: Infällt i nivå med golv utan kant. Lös gångmatta ska utformas stadig och tunn.</p>
	<p>Dörr – RWC/RWC+</p>
	<p>Fri vändyta framför dörr: VGR Grön Min 200 cm i diameter (skjutdörrar 150 cm). VGR GUL Min 150 cm i diameter (skjutdörrar 130 cm). Vid nedåtgående trappa utökas avståndet med 50 cm.</p>
	<p>Plan yta framför dörrar och öppningar. Lutning:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Längsled: max 1:50 (2 %) • Sidled: max 1:50 (2 %)
	<p>Dörrbredd - Fritt passagemått vid öppnad dörr i 90°. VGR Grön Min 84 cm VGR GUL Min 80 cm</p>
	<p>Dörrtröskel: VGR Grön Trösklar får inte förekomma. Om tröskel bedöms som nödvändig ska luftfylld gummitröskel eller mekanisk falltröskel användas. VGR GUL Tröskel tas bort eller avfasas. (Vertikal) tröskel max 10 mm. Avfasning, lutning mot tröskel max 1:12 (8%).</p>
	<p>Manuellt öppnade dörrar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dörrhandtagets avstånd till närmaste hinder i öppet och stängt läge: minst 70 (helst 100) cm • Får inte utrustas med dörrstängare • Får inte vara tung
	<p>Dörrkontrastering utifrån och inifrån (endast kommunikationsutrymmen): Kontrastmarkering min 0,4 v enligt NCS. VGR Vid markering av dörrinfattning, min 50 mm bred. För dörrar eller öppningar kan kontrastering uppnås på olika sätt:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Dörrblad mot omgivande yta • Dörrblad mot markering • Markering mot omgivande yta
	Enhandsmanövrerat lås.
	Låst dörr ska vara lätt att öppna utifrån vid behov av hjälp.
	<p>Draghandtag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vågrät montering • Centrisk placering • Höjdplacering: 80 cm • Längd: min 60 cm
	Om rwc/rwc+ dörr utrustas med dörrautomatik följer kravställning enligt övriga invändiga dörrar med dörrautomatik.
	<p>Automatiskt öppnande vid betalfunktion:</p> <p>VGR Grön 20s (minst 6s) kan anpassas efter verksamhet.</p> <p>VGR GUL min 6 s.</p>
	Skylt RWC, RWC+ se: 21. Skyltinformation
	Dörrar – övriga toaletter
	Enhandsmanövrerat lås.
	Låst dörr ska vara lätt att öppna utifrån vid behov av hjälp.
	Dörrkontrastering utifrån och inifrån, se RWC.
	Skylt toalett se: 21. Skyltinformation
4. Tillgängliga och användbara toaletter och övriga toaletter	
	Där toalettcluster förekommer ska RWC förekomma i anslutning till dessa. För att toaletten ska vara tillgänglig och användbar behöver den nås från ett könsneutralt utrymme för personer med assistent av annat kön.
	På varje våningsplan minst en toalett är tillgänglig, användbar och nåbar där det finns toaletter för allmänheten.
	RWC
	Rumsutrymme, längd och bredd: min 220 x 220 cm
	Fri vändyta: min 150 cm i diameter.
	<p>Toalettstol, placering:</p> <ul style="list-style-type: none"> • c/c 110 cm • Fritt mått, båda sidor av toalettstol minst 90 cm • Avstånd från sittringens framkant till väggen bakom min 70 cm • VGR Stabil sittring och lock av hårt material • VGR Höjd inklusive sittring: 48–50 cm
	<p>VGR Armstöd, båda sidor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uppfällbara och väggmonterade • Höjd: 75–80 cm • När framför toalettstolens framkant • Avstånd mellan armstödens centrum: 60–65 cm • Toalettppappershållare på båda sidor som inte inkräktar på armstödens utrymme
	VGR Spolknapp placerad på vattencistern.
	<p>Fri passage mellan tvättställ och toalettstol:</p> <p>VGR Grön minst 84 cm.</p> <p>VGR GUL minst 80 cm.</p>
	<p>VGR Tvättställ, placering:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Höjd: 80 cm • Avstånd från tvättställets mittpunkt till sidovägg: 45–50 cm • Avstånd från framkant till bakomvarande vägg: 60 cm. • Vattenlås och rör är dragna i eller bakåt mot väggen

	<p>VGR Tvättställ, blandare:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Förlängd engreppsblandare eller sensorstyrd • Avstånd från blandarens handtag/sensor till tvättställets framkant max 30 cm • Avstånd från vattenstråle till tvättställets framkant: max 30 cm
	Övrig utrustning:
	<p>VGR Tvåldispenser:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Höjd: 80 – 110 cm • Tvålhandtagets avstånd till tvättställets framkant max 30 cm. • Tvålöppningens avstånd till tvättställets framkant max 30 cm • Engreppsfunktion
	<p>VGR Spegel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Avstånd från spegelns underkant ner till tvättställ: max 5 cm • Spegels övre kant ner till golv: min 180 cm
	<p>VGR Torkmöjlighet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Höjd: 80 – 110 cm • Enkel att hantera med en hand
	VGR Stor behållare med lock, minst 8 l.
	<p>VGR Avlastningshylla (desinficerbar):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Höjd: 80 cm • Längd: min 40 cm • Bredd: min 30 cm • Min 0,40 v enligt NCS, ljushetskontrast mot bakgrund eller i sig själv • Placering mellan tvättställ och toalettstol, om hyllan inkräktar på fri yta bredvid toalettstolen ska den göras fällbar och då kunna hanteras med en hand
	<p>VGR Tillgänglig klädkrok:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Höjd: 80 – 110 cm • Placering från hörn eller annat hinder i ogynnsammaste läge: min 70 (helst 100) cm
	<p>Samtlig toalettinredning och utrustning: Min 0,40 v (enligt NCS) ljushetskontrast mot bakgrund eller i sig själv.</p>
	Säkerhets- och nödlarm
	<p>Allmänt säkerhetslarm:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Larmanordning går under öppetid till reception eller dylikt • Larm med ljudsignal utanför dörren • Larm med ljussignal utanför dörren
	VGR Verksamhet: Rutin för åtgärd vid larm, personal har instruktion för åtgärd vid larm.
	<p>Nödlarm (högre) på vägg:</p> <ul style="list-style-type: none"> • VGR Grön höjd: 80 cm från golv till knappens centrum • VGR Gul höjd: 70 – 110 cm från golv till knappens centrum • Placerad vid fri väggyta
	<p>Nödlarm (lägre) på vägg:</p> <ul style="list-style-type: none"> • VGR Grön höjd: 20 cm från golv till knappens centrum • VGR Gul höjd: 20 – 25 cm från golv till knappens centrum • Placerad vid fri väggyta
	<p>Nödlarm med sladd: Grepp- och tryckbar larmknapp vid toalettstol. Ett exempel på greppvänlig larmknapp är päronkontakt på sladd.</p>
	<p>Brand och säkerhet – utrymningslarm Publika delar: VGR akustisk och optisk larmsignal Övriga delar:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • VGR Grön akustisk och optisk larmsignal • VGR GUL akustisk och optisk larmsignal eller ingår i organisatorisk utrymningsstrategi
	RWC+ kravställs inte för verksamheter som vårdcentral. För kravställningar på RWC+ se Riktlinjer och standarder för fysisk miljö.
5. Hissar	
	Inom Västra Götalandsregionen ska SS-EN 81-70:2021 följas i sin helhet inklusive bilaga B.
	<p>Fri vändyta utanför hiss:</p> <p>VGR Grön Minst 200 cm i diameter.</p> <p>VGR GUL Minst 150 cm i diameter.</p> <p>Vid nedåtgående trappa utökas avståndet med 50 cm eller installation av fallskydd. Behov av fallskydd ska utredas. Vid förhöjd risk för fall ska fallskydd installeras. Exempel på fallskydd kan vara en stolpe eller grind och dylikt. Eventuellt fallskydd ska vara kontrastmarkerad minst 0,4 v enligt NCS.</p>
	<p>Hisskorg, minsta storlek:</p> <p>VGR Typ 3-korg, bredd: 110 cm, djup: 210 cm. alternativt</p> <p>VGR Typ 5-korg, bredd: 200 cm, djup: 140 cm / bredd: 140 cm, djup: 200 cm.</p> <p>VGR GUL Typ 2-korg, bredd: 110 cm, djup: 140 cm.</p> <p>VGR GUL Typ 4-korg, bredd: 160 cm, djup: 140 cm / bredd: 140 cm, djup: 160 cm.</p> <p>I grön standard är typ-2 och typ-4 endast tillåten som komplettering till typ-3 eller typ-5 korg.</p>
	<p>Hissdörr, fritt öppningsmått:</p> <p>Typ 5-korg, min 110 cm.</p> <p>Typ 2-, 3- & 4-korg, min 90 cm.</p> <p>VGR GUL min 80 cm (befintlig typ 2-korg).</p>
	<p>Hissdörr, typ:</p> <p>VGR Grön Skjutdörr.</p> <p>VGR GUL Skjutdörr eller slagdörr.</p>
	<p>Stannplanssignaler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Visuella riktningspilar • Ljudsignal när dörren öppnas
	<p>Skjutdörrar – öppnande av dörrar</p> <p>Vid automatiskt öppnande:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Passagetid: <ul style="list-style-type: none"> VGR Grön 20s (minst 6s) kan anpassas efter verksamhet VGR GUL Minst 6 s <p>Vid manöverdon:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Höjd tryckfunktion: 70 – 90 cm • Placering från hörn, eller annat hinder min 70 (helst 100) cm • Min 0,40 v enligt NCS ljushetskontrast mot bakgrund eller i sig själv • Passagetid: <ul style="list-style-type: none"> VGR Grön 20s (minst 6s) kan anpassas efter verksamhet VGR GUL Minst 6 s • Lodrätt placering
	Säkerhetssensor vid automatisk stängning.
	Vid <u>befintliga</u> hissdörrar av typ slagdörr: Vid manuellt öppnande:

	<ul style="list-style-type: none"> • VGR GUL Dörrhandtagets avstånd till närmaste hinder i öppet och stängt läge: min 70 (helst 100) cm • VGR GUL Manuellt öppnad dörr får ej vara tung eller utrustad med dörrstängare <p>Vid dörrautomatik:</p> <ul style="list-style-type: none"> • VGR GUL Säkerhetssensor när dörren öppnas och stängs • VGR GUL Markerad slagyta kan ersätta säkerhetssensor när dörren öppnas • VGR GUL Markerad slagyta skall vara kännbar • VGR GUL Markerad slagyta min 0,40 v enligt NCS ljushetskontrast mot bakgrund eller i sig själv <p>Manöverdon:</p> <ul style="list-style-type: none"> • VGR GUL Höjd tryckfunktion: 70 – 90 cm • VGR GUL Placering från hörn, eller annat hinder minst 70 (helst 100) cm • VGR GUL lodrät placering • VGR GUL Min 0,40 v enligt NCS ljushetskontrast mot bakgrund eller i sig själv • VGR GUL Passagetid minst 6 sekunder
	Dörrkontrastering: kontrastverkan mellan färger: min 0,40 v enligt NCS.
	<p>Hissidentifikation (individuellt märkt till exempel A, B, C eller liknande):</p> <p>VGR Grön min 0,60 v enligt NCS samt minst 60 LRV.</p> <p>VGR GUL min 0,40 v enligt NCS samt minst 30 LRV.</p>
	<p>Vid hissdörrar av glas:</p> <p>Kontrastmarkering enligt 3. Dörrar och öppningar till och i byggnader</p>
	<p>Anropsknappar</p> <ul style="list-style-type: none"> • Typ: tryckknapp • Avstånd till närmaste hinder från knappens centrumlinje min 50 cm • Minst 0,40 v enligt NCS ljushetskontrast, panel mot bakgrund • Vid EN anropsknapp: Höjd: 85 cm (c/c) • Vid TVÅ anropsknappar: Höjd: min 85 cm (c/c nedre knappen) Höjd: max 110 cm (c/c övre knappen) • Bekräftelse på knapptryckning: VGR Grön hörbar och synlig VGR GUL hörbar eller synlig • Punktskrift: VGR Grön ska finnas VGR GUL bör finnas • Storlek på knapp: VGR Grön min 50 mm VGR GUL min 20 mm <p>Reliefmarkering</p> <ul style="list-style-type: none"> • Symbolens storlek: VGR Grön 25 - 40 mm VGR GUL 15 - 40 mm • Ljushetskontrast VGR Grön min 0,60 v enligt NCS samt minst 60 LRV VGR GUL min 0,40 v enligt NCS samt minst 30 LRV • Placering VGR Grön På knappen VGR GUL På knappen eller till vänster
	<p>Manöverpanel, 1–4 knappar och 5 eller fler knappar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Avstånd från hörn till centrum på närmaste hissknapp eller kortläsare min 40 cm

	<ul style="list-style-type: none"> Höjd (mellan golv och översta knappens centrumlinje): VGR Grön 100 cm VGR GUL 110 - 120 cm Knappstorlek: VGR Grön min 50 mm VGR GUL min 20 mm Avstånd mellan knapparna: min 10 mm Avstånd mellan knappgrupper: min 20 mm Färg på knapp för entréplan: VGR Grön Grön VGR GUL Helst grön Knapp för entréplan skjuter ut i förhållande till övriga knappar min 5 mm Bekräftelse på knapptryckning: VGR Grön hörbar och synlig VGR GUL hörbar eller synlig Manöverpanel eller hissknappar är utvinklade från vägg Typ: tryckknapp Knapp för att stänga dörren Reliefmarkering, lika anropsknapp. Larmknapp: upphöjd klockformad symbol, gul kulör Hissknapp, kontrast mot manöverpanel: min 0,40 v enligt NCS Manöverpanel, kontrast mot bakgrund: min 0,40 v enligt NCS
	<p>Talad information: Hissens talade information anger entréplan och våning.</p>
	<p>Visuellt våningsnummer, storlek: VGR Grön min 60 mm. VGR GUL min 30 mm.</p>
	<p>VGR Övrig utformning hisskorg:</p> <ul style="list-style-type: none"> Golv ska utföras matt Väggar ska utföras matta Placering av extra föremåls underkant fäst på vägg min 80 cm
	<p>Ledstång:</p> <ul style="list-style-type: none"> Höjd 90 cm 30 – 45 mm diameter Ledstångens ändrar inböjda, slutar mot vägg eller pluggade <p>Placering:</p> <ul style="list-style-type: none"> Typ 5-korg: vid manöverpanel, på kortsida vägg och på vägg mittemot manöverpanel Typ 3-korg: vid manöverpanel Typ 4-korg: vid manöverpanel och på vägg mittemot manöverpanel Typ 2-korg: vid manöverpanel.
	<p>Spegel</p> <ul style="list-style-type: none"> Höjd nedre del: max 80 cm Placering mittemot dörr Möjligt att se dörröppningen bakom sig vid backning
	<p>Hisskorg ska utrustas med sittplats:</p> <ul style="list-style-type: none"> Sitthöjd: 50 cm Fällbar
	<p>Vid kortläsare:</p> <ul style="list-style-type: none"> Höjd över underlag: VGR Grön max 100 cm VGR GUL 110 - 120 cm

	<ul style="list-style-type: none"> • Avstånd från hörn: minst 40 cm • Min 0,40 v ljushetskontrast mot bakgrund eller i sig själv enligt NCS samt minst 30 LRV • Placerad i direkt anslutning till hisspanel
6. Trappor	
Trappor - inomhus	
	Trappa ska kompletteras med ramp eller hiss.
	Fri bredd min 120 cm.
	Beläggning ska vara fast, jämn och halkfri.
	Stegdjup i gånglinjen min 25 cm.
	VGR Trappnosar ska undvikas.
	VGR Öppning mellan trappsteg max 10 cm.
	Vid trappsteg med avvikande höjd: VGR Grön Trappsteg med avvikande höjd får inte förekomma. VGR GUL Befintliga trappor med avvikande steg kontrastmarkeras min 50 mm, trappstegets hela bredd.
	Konsekvent utformad ljushetskontrast av trappsteg, min 0,4 v enligt NCS: VGR Grön Hela nedersta plansteget och motsvarande del av framkanten på trappavsatsen vid översta sättsteget i varje trapplopp. VGR GUL Framkant min 50 mm, hela planstegets bredd, nedersta och motsvarande del av framkanten på trappavsatsen vid översta sättsteget i varje trapplopp.
	Ledstång, utformning: <ul style="list-style-type: none"> • Båda sidor • Höjd: 90 cm över stegnos • Sträckning förbi nedersta och översta framkanten av steget min 30 cm • Löper oavbrutet runt vilplan/trappavsats • Ska vara greppvänlig (diameter på cirka 4 cm, cirkelformat) • Möjlighet att hålla i även förbi infästningar • Min 0,40 v enligt NCS ljushetskontrast mot bakgrund eller i sig själv • Trappor bredare än 2,5 m kompletteras med ledstång i mitten • VGR Skylt vid ledstångens slut, våningsplan anges med siffra i relief
	Fribärande trappor: VGR Grön Byggs in, under 220 cm. VGR GUL Fri höjd under 200 cm eller kontrastmarkerad minst 0,4 v enligt NCS. Markering längs sidorna, upptill och nedtill vid fri höjd upp till 200 cm. Kännbart markerad nedtill.
	Hinder* i trappa, fri höjd till hinder: VGR Grön Minst 210 cm. VGR GUL Minst 200 cm. *Definition av hinder: utstickande, hängande samt fasta byggnadsdelar och anordningar mer än 10 cm från vägg.
	VGR Trappor i gångriktning ska om möjligt undvikas. Behov av fallskydd ska utredas. Vid förhöjd risk ska fallskydd installeras. Exempel på fallskydd kan vara en stolpe eller grind och dylikt. Eventuellt fallskydd ska vara kontrastmarkerad minst 0,4 v enligt NCS.
Trappor - utomhus	
	Trappa ska kompletteras med ramp eller hiss.
	Beläggning ska vara fast, jämn och halkfri.
	Fri bredd min 120 cm.
	Stegdjup minst 30 cm i gånglinjen.
	VGR Trappnosar ska undvikas.
	VGR Öppning mellan trappsteg max 10 cm.

	<p>Steghöjd: VGR Grön Trappsteg med avvikande höjd får inte förekomma. VGR GUL Befintliga trappor med avvikande steg kontrastmarkeras min 50 mm, trappstegets hela bredd.</p>
	<p>Trappsteg, konsekvent utformad ljushetskontrast, minst 0,4 v enligt NCS: VGR Grön Hela nedersta plansteget och motsvarande del av framkanten på trappavsatsen vid översta sättsteget i varje trapplopp. VGR GUL Framkant minst 50 mm, hela planstegets bredd, nedersta och motsvarande del av framkanten på trappavsatsen vid översta sättsteget i varje trapplopp.</p>
	<p>Ledstång, utformning:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Båda sidor • Höjd: 90 cm över stegen • Sträckning förbi nedersta och översta framkanten av steget min 30 cm • Löper oavbrutet runt vilplan/trappavsats • Ska vara greppvänliga (diameter på cirka 4 cm, cirkelformat) • Möjlighet att hålla i även förbi infästningar • Min 0,40 v enligt NCS ljushetskontrast mot bakgrund eller i sig själv • Trappor bredare än 2,5 m kompletteras med ledstång i mitten.
	<p>Fribärande trappor: VGR Grön Byggs in under 220 cm. VGR GUL Fri höjd under 220 cm eller kontrastmarkerad minst 0,4 v enligt NCS. Markering längs sidorna, upptill och nedtill vid fri höjd upp till 220 cm. Kännbart markerad nedtill.</p>
	<p>VGR Behov av fallskydd ska utredas. Vid förhöjd risk ska fallskydd installeras. Exempel på fallskydd kan vara en stolpe eller grind och dylikt. Eventuellt fallskydd ska vara kontrastmarkerad minst 0,4 v enligt NCS.</p>
7. Ramper	
Ramp i byggnad	
	<p>Lutning: VGR Grön Max 1:20 (5%) VGR GUL Max 1:12 (8%)</p>
	Bredd min 130 cm.
	Höjdskillnad högst 0,5 m per ramplopp.
	Total höjdskillnad högst 1,0 m.
	Vilplan min 200 cm, utan lutning.
	Ramp ansluter i 0-nivå.
	Ramper ska vara fast förankrade i byggnad eller mark.
	Hård, jämn och halkfri beläggning.
	Avåkningskydd på båda sidor, min 4 cm hög eller förankrad mot vägg.
	<p>Ledstånger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • På båda sidor • Höjd: 90 cm • Löper minst 30 cm före och efter ramp • Min 0,40 v enligt NCS ljushetskontrast mot bakgrund eller i sig själv • Ska vara greppvänlig (diameter på cirka 4 cm, cirkelformat) • Ledstång löper oavbrutet, möjlighet att hålla förbi infästningar
	Vid extra ledstång på lägre nivå, höjd: 70 cm (utformning kan i vissa fall vara motstridig barnsäkerhet och ska alltid utredas).
	Rampens början och slut ska vara markerad: min 0,40 v enligt NCS.
	Ramp ska kompletteras med trappa.

	VGR I befintlig miljö gäller att rampen ska kompletteras med trappa om det finns plats.
	Fri höjd till hinder: VGR Grön Minst 210 cm. VGR GUL Minst 200 cm.
	Ramp på tomtmark
	Lutning: VGR Grön Max 1:20. VGR GUL Max 1:12.
	Bredd min 130 cm.
	Höjdskillnad högst 0,5 m per ramplopp.
	Total höjdskillnad högst 1,0 m.
	Vilplan min 200 cm, lutning i sidled max 1:50.
	Ramp ansluter i 0-nivå.
	VGR Ramper ska vara fast förankrade i byggnad eller mark.
	Hård, jämn, halkfri beläggning.
	Avåkningsskydd på båda sidor, min 4 cm hög.
	Ledstänger: <ul style="list-style-type: none"> • På båda sidor • Höjd: 90 cm • Löper min 30 cm före och efter ramp, • Kontrasterande ljushet min 0,40 v enligt NCS • Ska vara greppvänlig (diameter på cirka 4 cm, cirkelformat) • Ledstång löper oavbrutet, möjlighet att hålla förbi infästningar
	Vid extra ledstång på lägre nivå, höjd: 70 cm (utformning kan i vissa fall vara motstridig barnsäkerhet och ska alltid utredas).
	Fri höjd till hinder: min 220 cm. Definition av hinder: utstickande, hängande samt fasta byggnadsdelar och anordningar mer än 10 cm från vägg.
	Rampens början och slut ska vara markerad: min 0,40 v enligt NCS.
	Ramp ska kompletteras med trappa. VGR I befintlig miljö gäller att rampen ska kompletteras med trappa om det finns plats.
	Ramp på allmän plats
	Fri bredd: VGR Grön min 150 cm. VGR GUL min 130 cm
	Övriga krav lika: Ramp på tomtmark
8. Inomhusmiljö	
	Fri gångyta i kommunikationsutrymmen, bredd: VGR Grön Min 150 cm. VGR GUL Min 130 cm.
	Fri vändyta: VGR Grön Min 200 cm i diameter. VGR GUL Min 150 cm i diameter.
	Bredd vid delvis begränsad gångyta: VGR Grön Minst 90 cm. VGR GUL Minst 80 cm.
	Fri höjd till hinder i kommunikationsutrymmen: VGR Grön min 210 cm. VGR GUL min 200 cm eller markerad.
	Markering av befintliga hinder under 200 cm:

	<ul style="list-style-type: none"> • VGR GUL Min 0,40 v enligt NCS ljushetskontrast upptill och nedtill mot bakgrund eller i sig själv • VGR GUL Kännbar markering nedtill
	Lutning i längsled max 1:50 (2 %). Kommunikationsutrymmen ska där det är möjligt utformas utan nivåskillnader. Där nivåskillnader inte kan undvikas ska skillnaderna utjämnas med ramp, hiss eller annan lyftanordning och trappa.
	Underlag ska vara halkfritt och jämnt.
	VGR Vid öppna planlösningar ska gångytan vara avskild och markerad från andra ytor genom avvikande material, färgsättning eller belysning.
	VGR Ledstråk mellan viktiga målpunkter: <ul style="list-style-type: none"> • Från entrédörr till reception eller informationsplats och andra viktiga målpunkter • Till närmaste WC (mindre toalett)
	Konstgjorda och naturliga ledytor ska utformas sammanhängande och kännbar (taktilt).
	Konstgjord ledyta ska utformas med ljushetskontrast mot bakgrund eller i sig själv minst 0,40 v enligt NCS.
	Konstgjorda ledytor kan kompletteras med naturliga ledytor som väggar, kanter och staket. VGR Sammanhängande ledstråk får inte ha avbrott över 1 meter för att inte tappa orienteringen.
	VGR Glasytor som kan förväxlas med en dörr eller öppning ska markeras. Glasytor med bröstning överstigande 60 cm behöver inte markeras. Flerfärgad markering, se: 3. Dörrar och öppningar till och i byggnader
	Ljudmiljö - generell
	Ska vara lätt att uppfatta tal.
	Utformning av golvbeläggning och möbler ska ej förstärka oönskade ljud.
	Ljusmiljö - generell
	Allmänbelysningen skall utformas: <ul style="list-style-type: none"> • Jämn • Bländ- och reflexfri
	Möjlighet att skärma av bländande dagsljus.
	Allergiframkallande ämnen
	Mattor Heltäckande textilmatta: VGR Grön får inte förekomma i allmänna utrymmen. VGR GUL får inte förekomma i allmänna utrymmen vid ombyggnation.
	VGR Allergiframkallande växter: Regler och rutiner finns för vilka växter som får finnas i byggnaden och personalen känner till reglerna.
	VGR Hygien och rengöring: <ul style="list-style-type: none"> • Byggnadens allmänna delar har lättstädade miljöer • Oparfymade hygienartiklar • Oparfymade rengöringsmedel
	Sittplatser och bord
	VGR Av totala antalet sittplatser ska om möjligt minst 25% vara tillgängliga.
	VGR Utformning tillgänglig sittplats: <ul style="list-style-type: none"> • Sithöjd: 45 - 50 cm • Ryggstöd • Stadig • Plats för fötter under sittytan vid uppresning • Armstöd på båda sidor för uppresning • Armstödens höjd: 70 cm • Armstöden når minst fram till eller förbi sittplatsens framkant • Armstöden går att greppa om

	<p>VGR Utformning: Extra förhöjd sittplats. Beroende på verksamhet finns en till flera stolar med extra förhöjd sittplats.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sitthöjd: minst 51 cm • Ryggstöd • Stadig • Plats för fötter under sittytan vid uppresning. • Armstöden når minst fram till eller förbi sittplatsens framkant • Armstöd på båda sidor för uppresning • Armstöden går att greppa om
	<p>VGR Utformning: bord</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fri höjd under bord: min 70 cm • Fri bredd under bord: VGR Grön min 90 cm VGR GUL min 80 cm
Disk för allmänheten	
	<p>VGR Utformning: disk för allmänheten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Höjd vid fast disk: 75–80 cm • Lägsta höjd vid nersänkbar disk: max 75 cm • Längd på diskens lägsta del: min 100 cm • Benutrymme (djup): min 50 cm • Fri höjd under disk min 70 cm • Talöverföringsindex ska vara god • Min 0,40 v enligt NCS ljushetskontrast mot bakgrund eller i sig själv • Käpp- och kryckhållare, min 2 stycken • Belysning av disk ska vara bländfri och reflexfri • Läppläsning ska vara möjlig • Teleslinga, IR-system eller annan teknisk lösning. Kompletterad kravställning se EN 60118-4 • Sittplats vid disk, lika: tillgänglig sittplats.
Skriftligt material och tidskrifter	
	<p>VGR Utformning skriftligt material och tidskrifter</p> <ul style="list-style-type: none"> • Höjd: 80 – 110 cm • Placering från hörn eller annat hinder i ogynnsammaste läge min 70 (helst 100) cm
9. Kapprum	
	<p>Allmänt, utformning Fri vändyta: VGR Grön Minst 200 cm VGR GUL Minst 150 cm</p>
	<p>Sittplats: utformning lika: tillgänglig sittplats.</p>
	<p>VGR Vid förekomst av spegel, Helfigur:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Höjd underkant: max 30 cm • Höjd överkant: minst 180 cm <p>Halvfigur:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Höjd underkant: max 80 cm • Höjd överkant: minst 180 cm
	<p>Tillgänglig krok:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Höjd: 80 – 110 cm • Placering från hörn eller annat hinder i ogynnsammaste läge: minst 70 (helst 100) cm

	VGR Utskjutande kapphylla: ska utformas med skyddande gavel (avstånd nedre kant till golv max 10 cm). Minst 0,40 v enligt NCS ljushetskontrast mot bakgrund eller i sig själv.
10. Konferensrum, samlingslokaler, lektionssalar, åskådarläktare	
	För kravställningar på konferensrum, samlingslokaler, lektionssalar, åskådarläktare se Riktlinjer och standarder för fysisk miljö.
11. Restauranger, matsalar och kaféer	
	För kravställningar på restauranger, matsalar och kaféer se Riktlinjer och standarder för fysisk miljö.
12. Uteplatser, balkonger	
	För kravställningar på uteplatser och balkonger se Riktlinjer och standarder för fysisk miljö.
13. Utemiljö	
	För kravställningar på utemiljö se Riktlinjer och standarder för fysisk miljö.
14. Omklädningsrum	
Omklädningsrum för allmänheten	
	Vid omklädningsrum för allmänheten finns minst ett omklädningsrum för män respektive kvinnor.
	Vid ny- eller ombyggnation ska det även finnas minst ett enskilt omklädningsrum med dusch som nås från ett könsneutralt utrymme: VGR Grön minst ett. VGR GUL vid ombyggnation.
Inredning:	
	VGR Tillgänglig bänk: <ul style="list-style-type: none"> • Höjd: 45–50 cm • Bredd: min 120 cm • Djup: min 50 cm • Väggfast • Frivändyta framför VGR Grön min 200 cm i diameter VGR GUL min 150 cm i diameter • Stödhandtag eller armstöd vid båda kortsidor: Längd: min 60 cm Höjd: 80 cm
	VGR Krok i anslutning till bänk: <ul style="list-style-type: none"> • Höjd: 80–110 cm • Placering från hörn eller annat hinder i ogynnsammaste läge: min 70 (helst 100) cm
	VGR Tillgängligt och användbart klädskap Fri vändyta framför: VGR Grön min 200 cm i diameter. VGR GUL min 150 cm i diameter. Utformning: <ul style="list-style-type: none"> • Bredd: min 40 cm • Djup: minst 55 cm • Avstånd från hörn: min 70 (helst 100) cm • Höjd, krok: 80–90 cm • Höjd, lås: 80–90 cm • Vid skåp med hyllinredning: Lägsta hyllplan: 40 cm Högsta hyllplan: 120 cm

	Spegel, utformning lika: 9. Kapprum
	Brand och säkerhet -Utrymningslarm Publika delar: VGR Publika delar: akustisk och optisk larmsignal. Övriga delar: VGR Grön akustisk och optisk larmsignal. VGR GUL med akustisk och optisk larmsignal eller ingår i organisatorisk utrymningsstrategi.
15. Duschrum	
	Tillgänglig duschplats, utrymme: <ul style="list-style-type: none"> • Fri vändyta: min 1,5 m i diameter • Underlag ska vara halkfritt och jämnt
	VGR Duschblandare: <ul style="list-style-type: none"> • Typ: förlängd engreppsblandare • Höjd: 90 cm • Avstånd från hörn: min 70 cm • Handdusch ska <u>endast</u> kunna fästas på eller i höjd med blandaren
	VGR Takdusch som komplement till handdusch.
	VGR Duschstol: <ul style="list-style-type: none"> • Typ flyttbar och stadig • Ryggstöd • Sitthöjd: 48–50 cm • Sittbredd: min 60 cm • Uppfällbara armstöd på båda sidor (person i rullstol skall självständigt kunna förflytta sig från rullstol till duschstol)
	VGR Duschplats ska utrustas med horisontellt och vertikalt stödhandtag. Horisontellt stödhandtag: <ul style="list-style-type: none"> • Löper vid sidan om duschblandare eller på vägg intill duschblandare • Höjd: 90 cm Vertikalt stödhandtag: <ul style="list-style-type: none"> • Placering på samma vägg som duschblandare • Lägsta höjd: 80 cm • Högsta höjd: 150 cm
	Brand och säkerhet – Utrymningslarm Publika delar: Akustisk och optisk larmsignal. Övriga delar: VGR Grön akustisk och optisk larmsignal. VGR GUL med akustisk och optisk larmsignal eller ingår i organisatorisk utrymningsstrategi.
	Bastu
	VGR Lavar: <ul style="list-style-type: none"> • Höjd: 45–45 cm • Bredd: min 200 cm • Djup: 60 cm
	Bastuaggregat ska vara avskärmat.
	VGR Vid golvrall: Bredd på glipor mellan brädor: max 10 mm.
	VGR Stödhandtag: <ul style="list-style-type: none"> • Placering: på vänster och höger sida, nedersta laven • Längd: min 60 cm • Höjd: 80 cm • Ska ej vara värmeledande

	<ul style="list-style-type: none"> • Min 0,40 v enligt NCS ljushetskontrast mot bakgrund eller i sig själv
Säkerhets- och nödlarm	
	Allmänt säkerhetslarm: Larmanordning går under öppetid till reception eller dylikt.
	Larm med ljudsignal och ljussignal utanför dörren.
	Personal har instruktion för åtgärd vid larm.
	Högre nödlarm på vägg Placering från golv till knappens centrum: <ul style="list-style-type: none"> • VGR Grön 80 cm • VGR GUL 70–110 cm. • Placering på fri väggyta
	Lägre nödlarm på vägg Placering från golv till knappens centrum: <ul style="list-style-type: none"> • VGR Grön 20 cm • VGR GUL 20–25 cm. • Placering på fri väggyta
16. Bassänger (rehabbassäng och bubbelpool)	
	Ledstråk mellan omklädningsrum och rehabbassäng. Naturlig ledyta: <ul style="list-style-type: none"> • Sammanhängande • Kännbar eller Konstgjord ledyta: <ul style="list-style-type: none"> • Sammanhängande • Kännbar • Min 0,40 v enligt NCS ljushetskontrast mot bakgrund eller i sig själv
	VGR Rehabbassäng: <ul style="list-style-type: none"> • Bassängkant min 0,40 v enligt NCS ljushetskontrast bassängkant mot omgivande yta • Kännbar markering mot omgivande yta • Vattenyta i nivå med golv • Del av bassäng har vattendjup: <ul style="list-style-type: none"> VGR Grön max 110 cm VGR Grön vattendjupet 110 cm är välmarkerat VGR Grön Trappa placerad för att komma i och ur bassäng • Personlyft ska vara fastmonterad
	Bubbelpool: <ul style="list-style-type: none"> • Min 0,40 v enligt NCS ljushetskontrast bassängkant mot omgivande yta • Kännbar poolkant mot omgivande yta • VGR Grön Vattenyta i nivå med golv • VGR Grön Trappa placerad för att komma i och ur pool
17. Rum för undersökning, behandling och vård	
	Utformning, allmänt: Fri vändyta: VGR Grön min 200 cm i diameter (minst ett rum) VGR GUL min 150 cm i diameter
	VGR Personlyft För mottagningar: <ul style="list-style-type: none"> • Minst ett behandlingsrum per mottagning, fastmonterad eller mobil För vårdavdelningar: <ul style="list-style-type: none"> • Minst ett vådrum per avdelning, fastmonterad

	<p>VGR Utformning sittplatser:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sitthöjd: 45 - 50 cm • Sittbredd: minst 60 cm • Ryggstöd • Stadig • Plats för fötter under sittytan vid uppresning • Armstöd på båda sidor för uppresning • Armstödens höjd: 70 cm • Armstöden når minst fram till eller förbi sittplatsens framkant • Armstöden går att greppa om
	Säkerhets och nödlarm:
	<p>Högre nödlarm på vägg Placering från golv till knappens centrum: VGR Grön 80 cm. VGR GUL 70–110 cm. Placering på fri väggyta.</p>
	<p>Lägre nödlarm på vägg Placering från golv till knappens centrum: VGR Grön 20 cm. VGR GUL 20–25 cm. Placering på fri väggyta.</p>
	<p>VGR Höj- och sänkbar brits:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lägsta höjd: max 50 cm • Högsta höjd: min 90 cm • Längd: min 200 cm • Bredd: min 70 cm • Utrymme under brits vid mobil personlyft • Grepp- och tryckbar larmknapp nåbar från brits
18. Boenderum	
För kravställningar på boenderum se Riktlinjer och standarder för fysisk miljö.	
19. Lokaler för hushållsarbete	
	För kravställningar på lokaler för hushållsarbete se Riktlinjer och standarder för fysisk miljö.
20. Bibliotekslokal	
	För kravställningar på bibliotekslokal se Riktlinjer och standarder för fysisk miljö.
21. Skyltinformation - utformning och placering	
	<p>VGR Taktil entréskylt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Information och skyltning är lättbegriplig. • Typsnitt: VGR Grön Arial VGR GUL Lättläst • Relief och punktskrift • Textstorlek: 15 - 40 mm • Alla taktila entréskyltar inom samma skyltgrupp har lika utformning • Min 0,40 v enligt NCS ljushetskontrast text mot skylt • Min 0,40 v enligt NCS ljushetskontrast skylt mot bakgrund eller vid färgmarkering • Färgkombination rött/grönt får ej förekomma • Skylt ska vara välbelyst med ej bländande ljussättning • Skylt ska vara plan eller vinklad

	<p>Placering av skylt, Ytan framför skylt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lutning längsled max 1:50 (2%) • Lutning sidled max 1:50 (2%) <p>VGR Placering plan skylt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Höjd överkant: 160 cm • Skylt går att komma intill • Placerad på vägg på samma sida som dörrhandtaget <p>VGR Placering vinklad skylt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Höjd underkant: 80 cm. • Utvinklad 45° från underlaget: • Skylt går att komma intill
	Taktill verksamhetsskylt, se taktill Entréskylt
	<p>VGR RWC, RWC+ och WC skylt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Information och skyltning är lättbegriplig • Typsnitt: VGR Grön Arial VGR GUL Lättläst • Relief och punktskrift • Grafisk symbol • Textstorlek: 15 - 40 mm • Alla taktilla toalettsskyltar inom samma skyltgrupp har lika utformning • Min 0,40 v enligt NCS ljushetskontrast text mot skylt • Min 0,40 v enligt NCS skylt mot bakgrund eller vid färgmarkering • Färgkombination rött/grönt får ej förekomma • Skylt ska vara välbelyst med ej bländande ljussättning <p>VGR Placering:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Höjd överkant: 160 cm • Skylt går att komma intill • Placerad på vägg på samma sida som dörrhandtaget
22. Automater och utrustning	
	<p>Placering:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fri vändyta: VGR Grön Minst 200 cm i diameter VGR GUL Minst 150 cm i diameter • Placering från hörn eller annat hinder i ogynnsammaste läge: min 70 (helst 100) cm • Lutning längsled: max 1:50 (2%)
	<p>VGR Nåbarhet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Automat med utskjutande del framför: • Fri bredd under: min 76 cm • Fri höjd under: 68,5 cm • Benutrymme på djupet: 51 - 63,5 cm • Höjd översta funktion: 112 - 122 cm <p>Automat utan utskjutande del framför:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Höjdplacering av funktioner: 38 - 122 cm <p>Måttangivelserna är hämtade från EN - 301549. Det är en relation mellan djupet och nåbarheten av funktioner för rullstolsburna. Vid lägsta mått på benutrymme ska högsta höjd i standarden inte överstigas vid placering</p>

	av funktioner. Vid högsta mått på benutrymme ska lägsta höjd i standarden inte understigas vid placering av funktioner.
	<p>Funktioner:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bländfri och reflexfri belysning • Automat manövreras utan grip- och vridfunktion • Manövrering är möjlig med en hand • Min 0,40 v enligt NCS ljushetskontrast mot bakgrund eller i sig själv • Funktioner försedda med kännbar punkt på 5:an eller punktskrift • Bekräftelse vid användning hörbar och synlig
	<p>Reliefmarkering:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reliefmarkering kan även kompletteras med punktskrift. Grafiska symboler är lätt igenkänningsbara • Reliefens storlek: 15 - 40 mm • Min 0,40 v enligt NCS ljushetskontrast mot bakgrund eller i sig själv • Placering på knappen eller till vänster
	<p>Porttelefon:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Anropsknapp: större än övriga knappar och upphöjd • Endast en knapptryckning vid anrop för besökare • Hörbar och synlig bekräftelse vid upplåsning • Vid identifiering via visuell funktion <p>Vid köautomat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hörbar och synlig Bekräftelse vid ledig informationsdisk/kassa <p>Vid pekskärm:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hörbara och kännbara funktioner eller finns andra alternativ genom annan teknik • Funktioner möjliga att använda under hela genomförandeprocessen
	Vid instruktion om användandet av automaten hänvisas till Skyltprogram för Västra Götalandsregionen och Designmanual för Västra Götalandsregionen. Övrig utformning hänvisas till tillämpliga delar i Tillgänglighetskrav för IKT produkter och tjänster, Svensk Standard SS-EN 301549:2021.
23. Arbetsplatsens utformning	
	Utformning av arbetsplatser – AFS 2023:12
24. Utställningar	
	För kravställningar på utställningar se Riktlinjer och standarder för fysisk miljö.
25. Scenkonst	
	För kravställningar på scenkonst se Riktlinjer och standarder för fysisk miljö.
26. Lekplats	
	För kravställningar på lekplats se Riktlinjer och standarder för fysisk miljö.